

Waney 23

Kurd

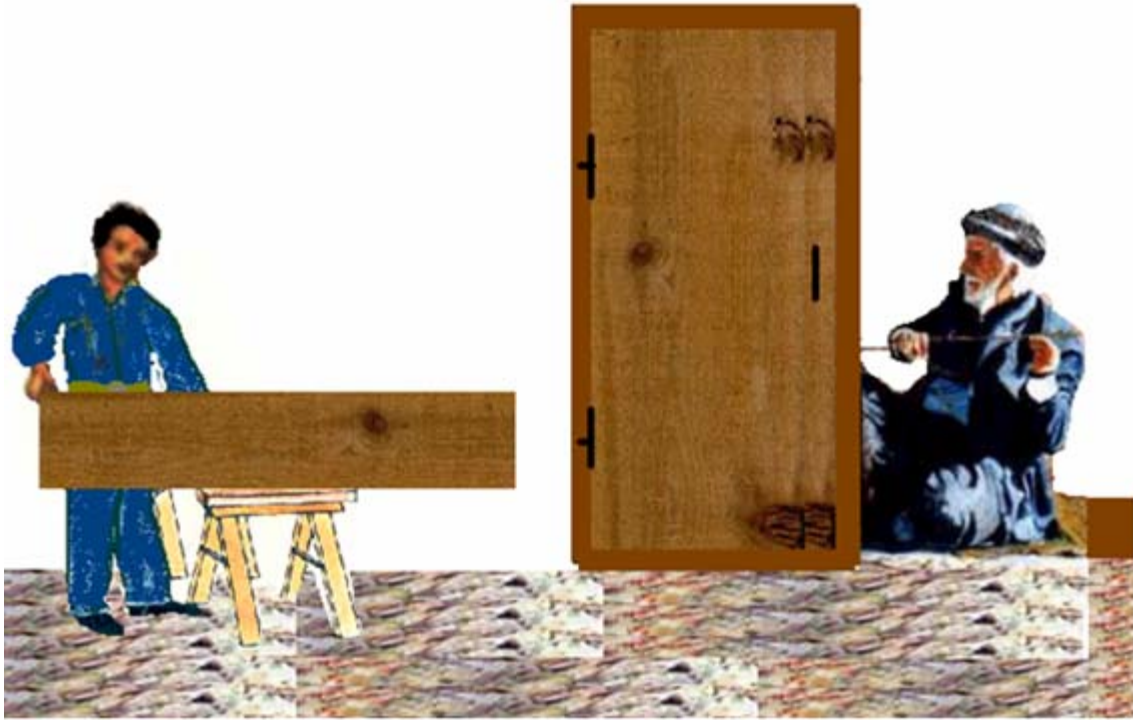
Kurd

Soma - Biradost

Kurdî Kirmanc

Sakar kurî mam Dumane.

Mam Duman u kur'ekey Kurdî kirmancin.

Şwênî danîştinî mam Duman u kur'ekey, Soma biradoste .

Soma biradost serûy Kurdistanî Êrane.

Mam Duman u kur'ekey dartaşin.

Mam Duman u Sakar , derke u kursî dirust deken.

Dartaş

U U U U U

U U U U U

u u u u u

u u u u u

Temrînî nûsîn :

Sakar kur'î mam Dumane. Mam Duman u kur'ekey Kurdî kirmancin.

Sakar kur'î mam Dumane. Mam Duman u kur'ekey Kurdî kirmancin.

Şwênî danîştinî mam Duman u kur'ekey, Soma biradoste .

Şwênî danîştinî mam Duman u kur'ekey, Soma biradoste .

Soma biradost serûy Kurdistanî Êrane. Mam Duman u kurekey dartaşin.

Soma biradost serûy Kurdistanî Êrane. Mam Duman u kurekey dartaşin.

Mam Duman u Sakar , derke u kursî dirust deken.

Mam Duman u Sakar , derke u kursî dirust deken.

Waney 24

Gurig

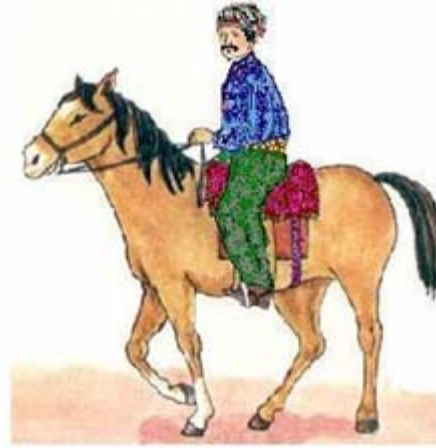
Seg

Agir

Kak Samî

Kak Merîwan

Kak Merîwan u kak Samî biran .
 Kak Merîwan r'aw deka .
 Kak Merîwan r'awî r'êwî deka.
 Kak Merîwan bo r'awî r'êwî deçête kêw .
 Şewane , kêw tarîk debê.
 Gurig bon deka u bo kak Merîwan dê .
 Kak Merîwan agir dekatewe.
 Gir'ig le agir detirsê.
 Segî kak Merîwan be gurig dewer'ê.
 Gurig nawêrê bo kam Merîwan bê .
 Segî kak Merîwan dir'e .

G

gg

G	G	G	G	G
G	G	G	G	G
g	g	g	g	g
g	g	g	g	g

Temrîn

Mamosta : Em dû wişeye pêkewe girê dedeyn :

Masî + gir = **Masîgir**

Eger em dû wişeye be yektirewe bîlkênîn , debête wişey (Lêkdiraw) .

Wişey (**Masîgir**) wişeyekî lêkdirawe , ke le dû wişey (**Masî**) u (**gir**) pêk hatuwe.

Pêkhatey wişey (Masîgir) , em dû wişeyen : **Masî** ..... **gir**

Wişey (Lêkdiraw) le dû yan çend wişe pêk dêt. Bo wêne :

Marmasî(Mar + masî)   Awdar(aw + dar)   Rênas(Rê+ nas)

- : Em dû r'isteye bixwênewe :

1 - Mûy serî Mamende sûr **dewerê** .

2 - Segî kak Merîwan be gurig **dewer'ê** .

Dewerê   Dewer'ê

Em dû r'istaneş bixwênewe :

Ker , barebere u bar deba.

Ker' , însane u gwêy girane.

Ker

Ker'

Em dû r'istaneş bixwênewe :

1 – Sêwî ser daran be bay tûnd dewerin .

2 – Segekanî dê be gurgî kêwan dewer'in .

Dewerin

Dewer'in

Em dû r'isteyeş bixwênewe :

1 – Bawkî Akam siwarî ker bû .

2 – Bawkî Akam gwêy ker' bû .

Pirsyar u wil'am

- : Min pirsyar dekem u toys wil'am bidewe :

1 – Mamende sûr bo çi deçête şar ?

2 – Kak Samî r'awî kew deka, edî Kanî çi deka ?

3 – Pîtî yekemî sê wişey (Kotir) , (kew) u (Kerwêşik) çiye ?

4 – Kak Samî le kêw r'awî çî deka ?

5 – Şewane eger kêw tarîk debê, çi canewerêk bo kak Merîwan dê ?

6 – Segî kak Merîwan beçî dewer'ê ?

7 – Mûy serî babî Sebrî dewerê, edî segî kak Merîwan eger gurig debînê, çi deka ?

8 – Gurig boçî le kak Merîwan nayete pêş ?

9 – Eger daye çêştêkî xoş saz bika, aya be bonekey deynasîewe u dezanî daye çi çêştêkî lênawe ?

10 – To çend giyandarêk naw bere, ke bon deken u be bon be şwên xwardin da deger'ên .

Segî Diyako be gurgekan dewer'ê .

Temrînî Nûsîn :

Kak Merîwan u kak Samî biran . Kak Merîwan r'aw deka .
 Kak Merîwan u kak Samî biran . Kak Merîwan r'aw deka .

Kak Merîwan r'awî r'êwî deka. Kak Merîwan bo r'awî r'êwî deçête kêw .
 Kak Merîwan r'awî r'êwî deka. Kak Merîwan bo r'awî r'êwî deçête kêw .

Şewane , kêw tarîk debê. Gurig bon deka u bo kak Merîwan dê .
 Şewane , kêw tarîk debê. Gurig bon deka u bo kak Merîwan dê .

Kak Merîwan agir dekatewe. Gir'ig le agir, detirsênş.
 Kak Merîwan agir dekatewe. Gir'ig le agir, detirsênş.

Segî kak Merîwan be gurig dewer'ê. Gurig nawêrê bo kam Merîwan bê .
 Segî kak Merîwan be gurig dewer'ê. Gurig nawêrê bo kam Merîwan bê .

Waney 25

Befir

Kef

Ferîd

Ferîde

Westa Marif

Ferîd

Westa Marif

Westa Marif asingere .

Asingerî karêkî girane .

Ferîd kûre dedemênê.

Kûredemandin karêkî girane.

Ferîd agirî kûre dedemênê u westa marif kutik deweşênê .

Westa marif car car mandû debê u kutik deda be Ferîd.

Ferîd fêrî kutik weşandin debê.

Ferîd u westa Marif kirêkarin.

Řencî kirêkar zore u destirancekey keme .

Westa marif êwaran maf deda be Ferîd.

Ferîde kiçî westa marife.

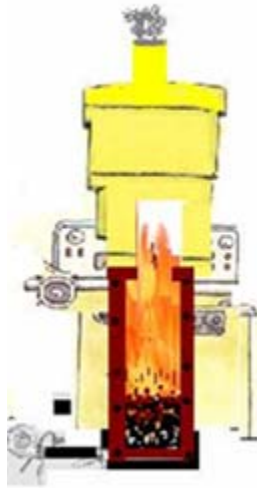
F

f

Asinger

Kûrey Asingerî

Kutkî Asingerî

F	F	F	F	F
F	F	F	F	F
f	f	f	f	f
f	f	f	f	f

Temrîn

Mamosta : Wişey lêkdiraw :

Kirê + kar = Kirêkar

Asin + ger = Asinger

Dest + irenc = Destirenc

- : Wişey hawmana:

Mandû = **Şeket**

Westa Marif car car **mandû** debê .

Westa Marif car car **şeket** debê .

Baş = **Çak**

Çawî Çîmen be derman **baş** debêtewe .

Çawî Çîmen be derman **çak** debêtewe .

- : Sê wişey hawmana :

Çom = **Çem** = **Rûbar**

Kak Aram bo masîgirtin deçête **çom** .

Kak Aram bo masîgirtin deçête **çem** .

Kak Aram bo masîgirtin deçête **rûbar** .

- : Dû wişey dijmana :

Giran # Sûk

Asingerî karêkê **girane** .

Danîştin karêkê **sûke** .

- : Em nîşaneyê(=) be manay beramber u Hawmanaye .

Em nîşaneyê(#) be manay Dijî yeke .

Temrînî nûsîn :

Westa Marif asingere . Asingerî karêkê girane . Ferîd kûre dedemênê.

Westa Marif asingere . Asingerî karêkê girane . Ferîd kûre dedemênê.

Kûredemandin karêkê girane. Ferîd fêrî kutik weşandin debê.

Kûredemandin karêkê girane. Ferîd fêrî kutik weşandin debê.

Ferîd agirî kûre dedemênê u westa marif kutik deweşênê .

Ferîd agirî kûre dedemênê u westa marif kutik deweşênê .

Ferîde kiçî westa marife. Ferîd u westa Marif kirêkarin.

Ferîde kiçî westa marife. Ferîd u westa Marif kirêkarin.

Waney 26

Boq

Qasim

Qadir

Sara, taqane kiçî dade Sebrîye .
 Dade Sebrî dwênê Boqêkî bo sara kirî .
 Qadir u Qasim boqekey Sarayan dît.
 Qadir u Qasim boqekey sarayan bird u royîştin.
 Sara bo boqekey girya .

Sara bo boqekey degirî .

Sara bangî dayikî kird :

- Daye were !
- Daye giyan were !
- Qadir u Qasim boqekey minyan bird !
- Daye bigeye, boqekem çû !

Dade Sebrî bangî kirdin :

- Kur'e Qasim u Qadir werin weger'ên !
- Qadir u Qasim boqî kiçî min meben !
- Qadir u Qasim boqî kiçî min bidenewe !

Q q

Q	Q	Q	Q	Q
Q	Q	Q	Q	Q
q	q	q	q	q
q	q	q	q	q

Temrin

Mamosta : Min em pirsiyarane dexwênimewe u toyş wil'amekeyan bidewe .

- 1 – Kak Merîwan boçî şew le kêw demênêtewe ?
- 2 – Aya êwe qet çûne kêw ?
- 3 – Gurig le kêw dejî u Seg le nêw mal'an u degel' xel'ik, be birway to , jîyanî kêheyane azad u serest u xoştire ?
- 4 – Gurig le kêw dejî , toyş nawî sê zîndewer bil'ê , ke le kêw dejîn .
- 5 – Westa marif car car mandû debê , aya toyş car car şeket debî ?
- 6 – Westa marif u Ferîd çikaren u çi pîşeyekiyan heye ?
- 7 – Sara taqaney dade sebriye, eto kes denasî ke taqaney dayik u bawkî xoy bê ?
- 8 – Kiçî westa Marif nêwî çiyê ?
- 9 – Ew dem ke Qadir u Qasim boçî Sarayan debird, Sara bangî kêy kird u çî gut ?
- 10 – Dade Sebrî bangî qadir u Qasimî kird, çî pê gutin ?

Temrînî nûsîn :

Sara, taqane kiçî dade Sebrîye . Dade Sebrî dwênê Boqêkî bo sara kir'î.
Sara, taqane kiçî dade Sebrîye . Dade Sebrî dwênê Boqêkî bo sara kir'î.

Qadir u Qasim boqekey sarayan bird u r'oyîştin.
Qadir u Qasim boqekey sarayan bird u r'oyîştin.

Qadir u Qasim boqekey Sarayan dît. Sara bo boqekey girya .
Qadir u Qasim boqekey Sarayan dît. Sara bo boqekey girya .

- : Herçî zînduwe u dejî , pêy degutrê (Zindewer)

Zîndewerekan bo zîndû maneweyan debê :

1 - Aw bixonewe

2 – xwardin bixon

3 – henase bikêşin

4 – bixewin

5 – Zîndewerekan bo wedest hênanî xwardin u xwardnewe u cê xewî baş , debê be şwênayan da biger'ên u bicûl'ênawe.

- : Masî zîndewerêke le aw da dejî. Xwardinî xoy le nêw aw da dedozêtewe u deyxwat . Le aw da henase dekêşêt u le aw da dexewê . Eger masî le aw bête der, demrê .

Emaney jêrewe hemûyan giyandarin. To nawekeyan bil'ê u eger giyandarî dîkeş denasî , nawî ewanîş bil'ê .

- : Cige lew giyandaraneş serewe, emaney xwareweş giyandrin.
Emaneş wek zîndeweranî dîke , debê bixon u bixonewe u henase
bikêşin .

Waney 27

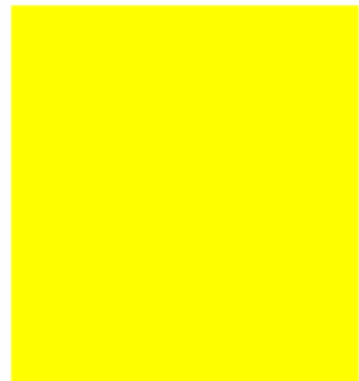

Zara

Zîba

Zêr'

Zerd

Seqiz

Şarî Seqiz

Seqiz şarêkî mezinî Kurdistanê .

Seqiz şarêkî r'azawê u r'engîn u cwane .

Awî şarî Seqiz sard u sûke.

Seqizî zana u aza u miwan newazin .

Zara

Zîba

Zara u Zîba dû kiçe Seqizîn .

Zara u Zîba amozan .

Zara u Zîba zana u zîrekin .

Daykî Zîba dû gwarey Zêr'î bo Zara kir'î .

Daykî Zara cûtêk gwarey Zîwî bo Zîba kir'î

Dû gwarey zîw

Dû gwarey zêr'

Eme nexşeyekî cugrafîyaî şarî Seqiz u dewr u berêti .

Dway şarî Sine, şarî Seqiz le parêzgay Kurdistan da, gewretirîn şare.

Cîranekanî şarî seqiz emanen : Şarî Bokan , şarî Tekan , şarî Bîcar , şarî Mehabad , şarî Merîwan , şarî Sine u şarî Qurweye.

Nizîktirînî cîrany şarî Seqiz, şarî Bokane.

Z z

z z z z z

z z z z z

z z z z z

z z z z z

Temrînî nûsîn :

Seqiz şarêkî mezinî Kurdistanê. Seqiz şarêkî r'azawê u r'engîn u cwane.

Seqiz şarêkî mezinî Kurdistanê. Seqiz şarêkî r'azawê u r'engîn u cwane.

Awî şarî Seqiz sard u sûke. Seqizî zana u aza u miwan newazin .

Awî şarî Seqiz sard u sûke. Seqizî zana u aza u miwan newazin .

Temrîn

Mamosta : Lem laper'eye da , dû wişey (Cûtêk) u (Dû) le beramber yektir da nûsrawin u em nîşaneyan le nêwan daye(=).

Eme bew manayeye ke em dû wişeye yek watayan heye u hawmanan .

Cûtêk = Dû

Cûtêk gwarey **Zîw** Cûtêk gwarey **Zêr'**

Cûtêk gwarey **Zîw** = Dû gwarey **Zîw**

Cûtêk gwarey **Zêr'** = Dû gwarey **Zêr'**

Cûtêk Kotir = Dû koir

Cûtêk Ga = Dû Ga

Cûtêk Kew = Dû kew

Cûtêk Mirawî = Dû Mirawî

Cûtêk Gorewî = Dû Gorewî

Cûtêk Kewiř = Dû Kewiř

Cûtêk Amoza = Dû Amoza

Waney 28

Řejî

Řoj

Jin

Dade Řojîn u Kak Saman

Dade Řojîn u Kak Saman Jin u mêrdin .

Kak Saman mêrdî dade Řojîne .

Dade R'ojîn u kak Saman mamostay fêrgen .

Fêrgey dade Řojîn zor dûre .

Fêrgey kak Saman zor nizîke .

Kajîn

Jîr

Kajîn , kiçî dade Řojîn u kak Samane .

Jîr , kurî dade Řojîn u kak Samane .

Kajîn kiçêkî r'ûgeş u şade .

Jîr kur'êkî zanaye.

Řojane, Kajîn u Jîr deçne nizîk fêrgekey babe u kaye deken.

J j

J	J	J	J	J
J	J	J	J	J
j	j	j	j	j
j	j	j	j	j

Temrînî nûsîn :

Dade R̂ojîn u Kak Saman Jin u mêrdin . Kak Saman mêrdî dade R̂ojîne .

Dade R̂ojîn u Kak Saman Jin u mêrdin . Kak Saman mêrdî dade R̂ojîne .

Dade R̂ojîn u kak Saman mamostay fêrgen . Fêrgey dade R̂ojîn zor dûre .

Dade R̂ojîn u kak Saman mamostay fêrgen . Fêrgey dade R̂ojîn zor dûre .

Fêrgey kak Saman zor nizîke . Kajîn kiçêkî r'ûgeş u şade .

Fêrgey kak Saman zor nizîke . Kajîn kiçêkî r'ûgeş u şade .

Mamosta : Em dû wişey jêrewe , dû wişey haw manan. Dû wişey hawmana le r'istekanî xwarewe da bibîne :

Jan deka = Dêşê

Soran serî **jan** deka.

Soran serî **dêşê** .

Sebrî çawî **jan** deka .

Sebrî çawî **dêşê** .

Dade Rojîn serî **dêşê** .

Dade Rojîn serî **jan deka**.

- : Em dû wişey jêrewe, dû wişey dij manan. (manakeyan dijî yekin)
Bo wêne :

Debê # Nabê

Çawî sebrî be derman çak **debê**. Çawî Sebrî be maç çak **nabê** .

Başê # Baş niye

Doy dade bo mam Omer **başê**. Doy dade bo westa Marif **baş niye**.

Deba # Naba

Kanî , nan u aw bo bawkî **deba** .

Kanî , derman bo bawkî **naba**.

Keme # Kem niye

Destir'encî krêkar **keme**.

Dahatî zordar **kem niye** .

- : Şwênî betal'î em çwar r'istaney xwarewe bem 4 wişey xwarewe pir' kewe :

1 – Kanî dermanî çawan bo bawkî .....

2 – Çawî Sebrî be maç baş .....

3 – Dar awî .....

4 – Dahatî zordar kem .....

(**Dewê**) (**Niye**) (**Naba**) (**Nabê**)

- : Em çwar r'istane bixwênewe , încâ mal'î xişte betal'ekan pir' kewe :

1 – Şarêkî mezinî Kurdistane .

S	e	q	i	
---	---	---	---	--

2 – Şarêkî cîranî şarî Seqize .

B	o		a	n
---	---	--	---	---

3 – Nawî daykî Jîre.

Ř	o		î	n
---	---	--	---	---

4 – Nawî mêrdî dade Řojîne .

S	a	m	a	
---	---	---	---	--

Mîwe

Trê , mîweye .

Sêw , mîweye .

Moz , mîweye .

Trê u Sêw u Moz mîwen .

